

บทที่ ๕

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง ความคิดเห็นที่มีต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของทหารกองประจำการตามหลักพรหมวิหาร ๔ : กรณีศึกษาจังหวัดทหารบกบุรีรัมย์ มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาความคิดเห็นที่มีต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตตามหลักพรหมวิหาร ๔ ของทหารกองประจำการ จังหวัดทหารบกบุรีรัมย์และเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตตามหลักพรหมวิหาร ๔ ของทหารกองประจำการ จังหวัดทหารบกบุรีรัมย์ โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ตลอดจนเพื่อศึกษาปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตตามหลักพรหมวิหาร ๔ ของทหารกองประจำการ จังหวัดทหารบกบุรีรัมย์ ดำเนินการวิจัยโดยวิธีวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามกับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นทหารกองประจำการ จังหวัดทหารบกบุรีรัมย์ จำนวน ๓๐๐ คน แบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัยมีการหาคุณภาพ โดยการหาความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content Validity) จากผู้เชี่ยวชาญจำนวน ๕ ท่าน และมีค่าความเชื่อมั่น (Reliability) เท่ากับ ๐.๘๗๙ วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (one way analysis of variance) ซึ่งสามารถสรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ ดังนี้

๕.๑ สรุปผลการวิจัย

๕.๑.๑ ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีอายุต่ำกว่า ๒๐ ปี จำนวน ๑๖๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๕๔.๗๐ มีการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี จำนวน ๒๖๙ คน คิดเป็นร้อยละ ๘๙.๗๐ และเป็นโสด จำนวน ๒๗๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๙๐.๐๐

๕.๑.๒ ความคิดเห็นของทหารกองประจำการที่มีต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของทหารกองประจำการ จังหวัดทหารบกบุรีรัมย์ตามหลักพรหมวิหาร ๔ พบว่า ทหารกองประจำการ จังหวัดบุรีรัมย์ มีความคิดเห็นว่า มีการพัฒนาคุณภาพชีวิตของทหารกองประจำการ จังหวัดทหารบกบุรีรัมย์ตามหลักพรหมวิหาร ๔ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาในแต่ละด้าน สรุปได้ดังนี้

๕.๑.๒.๑ ทหารกองประจำการ ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง มีความคิดเห็นว่า มีการพัฒนาคุณภาพชีวิตของทหารกองประจำการ จังหวัดทหารบกบุรีรัมย์ตามหลักพรหมวิหาร ๔ ด้านเมตตา โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = ๓.๗๙) เมื่อพิจารณารายละเอียดในแต่ละข้อ

พบว่า ทหารกองประจำการ มีความคิดเห็นว่า มีการพัฒนาคุณภาพชีวิตตามหลักพรหมวิหาร ๔ ด้านเมตตา อยู่ในระดับมากทุกข้อ

๕.๑.๒.๒ ทหารกองประจำการ ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง มีความคิดเห็นว่า มีการพัฒนาคุณภาพชีวิตของทหารกองประจำการ จังหวัดทหารบกบุรีรัมย์ตามหลักพรหมวิหาร ๔ ด้านกรุณา โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๓.๗๓$) เมื่อพิจารณารายละเอียดในแต่ละข้อพบว่า ทหารกองประจำการ มีความคิดเห็นว่า มีการพัฒนาคุณภาพชีวิตตามหลักพรหมวิหาร ๔ ด้านกรุณา อยู่ในระดับมากทุกข้อ

๕.๑.๒.๓ ทหารกองประจำการ ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง มีความคิดเห็นว่า มีการพัฒนาคุณภาพชีวิตของทหารกองประจำการ จังหวัดทหารบกบุรีรัมย์ตามหลักพรหมวิหาร ๔ ด้านมุทิตา โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๓.๘๓$) เมื่อพิจารณารายละเอียดในแต่ละข้อพบว่า ทหารกองประจำการ มีความคิดเห็นว่า มีการพัฒนาคุณภาพชีวิตตามหลักพรหมวิหาร ๔ ด้านมุทิตา อยู่ในระดับมากทุกข้อ

๕.๑.๒.๔ ทหารกองประจำการ ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง มีความคิดเห็นว่า มีการพัฒนาคุณภาพชีวิตของทหารกองประจำการ จังหวัดทหารบกบุรีรัมย์ตามหลักพรหมวิหาร ๔ ด้านอุเบกขา โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๓.๗๔$) เมื่อพิจารณารายละเอียดในแต่ละข้อพบว่า ทหารกองประจำการ มีความคิดเห็นว่า มีการพัฒนาคุณภาพชีวิตตามหลักพรหมวิหาร ๔ ด้านอุเบกขา อยู่ในระดับมากทุกข้อ

๕.๑.๓ การเปรียบเทียบการพัฒนาคุณภาพชีวิตของทหารกองประจำการ จังหวัดทหารบกบุรีรัมย์ตามหลักพรหมวิหาร ๔ จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล สรุปได้ดังนี้

๕.๑.๓.๑ ทหารกองประจำการ จังหวัดทหารบกบุรีรัมย์ที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตตามหลักพรหมวิหาร ๔ โดยรวมไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อพิจารณาในแต่ละด้าน พบว่า ทหารกองประจำการมีความคิดเห็นแตกต่างกันในด้านเมตตา และด้านมุทิตาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑ และ .๐๕ ตามลำดับ โดยที่ทหารกองประจำการที่มีอายุต่ำกว่า ๒๐ ปี มีความคิดเห็นว่า มีการพัฒนาคุณภาพชีวิตด้านเมตตามากกว่าทหารกองประจำการที่มีอายุมากกว่า ๒๐ ปี แต่มีความคิดเห็นว่า มีการพัฒนาคุณภาพชีวิตด้านมุทิตาน้อยกว่า ทหารกองประจำการที่มีอายุมากกว่า ๒๐ ปี

๕.๑.๓.๒ ทหารกองประจำการ จังหวัดทหารบกบุรีรัมย์ที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตตามหลักพรหมวิหาร ๔ โดยรวมไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อพิจารณาในแต่ละด้านพบว่า ทหารกองประจำการที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกันทุกด้าน

๕.๑.๓.๓ ทหารกองประจำการ จังหวัดทหารบกบุรีรัมย์ที่มีสถานภาพสมรสต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตตามหลักพรหมวิหาร ๔ โดยรวมไม่

แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อพิจารณาในแต่ละด้าน พบว่า ทหารกองประจำการที่มีสถานภาพสมรสต่างกัน มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกันทุกด้าน

๕.๑.๔ ปัญหา และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพชีวิตของทหารกองประจำการ จังหวัดทหารบกบุรีรัมย์ตามหลักพรหมวิหาร ๔ ดังนี้

๕.๑.๔.๑ ปัญหา และอุปสรรค ผู้บริหารมีความเมตตาไม่น้อย บางครั้งมีการใช้อำนาจเกินขอบเขต มีใช้อารมณ์ในการสั่งการ การดูแลทุกข์สุขของทหาร เพียงแค่นาน ๆ ครั้ง บางครั้งไม่มีโอกาสชี้แจงข้อกล่าวหาเมื่อกระทำความผิด รวมถึงขาดขวัญและกำลังใจจากผู้บังคับบัญชา การสนับสนุนให้ทหารมีความรู้ความสามารถยังไม่ทั่วถึง บางครั้งไม่ได้กำลังใจในการทำความดี การปฏิบัติตนต่อทหารทุกคนยังไม่เท่าเทียมกัน และยังขาดการชี้แจงกฎระเบียบข้อบังคับอย่างถูกต้อง

๕.๑.๔.๒ ข้อเสนอแนะ ผู้บริหารควรมีความเมตตามากขึ้น ใช้อำนาจในขอบเขตที่กำหนด รวมถึงสั่งการด้วยเหตุผลมากกว่าอารมณ์ สนใจทุกข์สุขของทหารมากกว่านี้ เปิดโอกาสให้ชี้แจงข้อกล่าวหาทุกครั้งเมื่อกระทำความผิด ส่งเสริม และสร้างขวัญกำลังใจแก่ทหารมากขึ้น สนับสนุนให้ทหารมีความรู้ความสามารถเพิ่มขึ้นอย่างทั่วถึง ให้กำลังใจแก่ผู้ทำความดีทุกครั้งที่มีโอกาส ผู้บังคับบัญชาควรปฏิบัติต่อทหารทุกคนด้วยความเสมอภาค และชี้แจงกฎระเบียบ ข้อบังคับต่าง ๆ ให้ถูกต้อง ครบถ้วนอยู่เสมอ

๕.๒ อภิปรายผลการวิจัย

การอภิปรายผลการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยจะได้นำประเด็นที่สำคัญและน่าสนใจ นำมาอภิปรายผล ดังนี้

๕.๒.๑ จากผลการวิจัย พบว่า ทหารกองประจำการ จังหวัดบุรีรัมย์ มีความคิดเห็นว่าการพัฒนาคุณภาพชีวิตของทหารกองประจำการ จังหวัดทหารบกบุรีรัมย์ตามหลักพรหมวิหาร ๔ โดยภาพรวมอยู่ในระดับ มาก ทั้งนี้เนื่องจาก การพัฒนาคุณภาพชีวิตของทหารกองประจำการ มีการพัฒนาที่ดี มีประสิทธิภาพ ตามหลักพรหมวิหาร ๔ พอสมควร ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วีระวัฒน์ ท้าวพิมพ์ ที่ได้ทำการศึกษาเรื่อง “ความพึงพอใจต่อกิจกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตของทหารกองประจำการ กองพันทหารราบที่ ๒ กรมทหารราบที่ ๑๓” ผลการวิจัยพบว่า ทหารกองประจำการ กองพันทหารราบที่ ๒ กรมทหารราบที่ ๑๓ มีความพึงพอใจต่อกิจกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตโดยรวมและเป็นรายด้านทั้ง ๗ ด้าน อยู่ในระดับมาก เรียงอันดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการศึกษา ด้านสวัสดิการ ด้านที่พักอาศัย ด้านคุณธรรมจริยธรรม ด้านสุขภาพอนามัย ด้านเครื่องแต่งกายและของใช้ ประจำตัวทหาร และด้านอาหารและโภชนาการ โดยจากการศึกษาค้นคว้าแต่ละด้านจะมีกิจกรรมที่มีการพัฒนาที่ดีอยู่แล้ว

๐ และยังสอดคล้องผลการวิจัยของ ไพโรจน์ มาลากุล ณ อยุธยา ได้ทำการศึกษาเรื่อง “คุณภาพการบริหารงานของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน ในเขตพื้นที่ตำบลสตึก อำเภอสตึก จังหวัดชลบุรี” ผลการวิจัยพบว่า คุณภาพชีวิตตามความเป็นจริงของประชาชนในเขตพื้นที่ตำบลสตึก อำเภอสตึก จังหวัดชลบุรี ๑๐ ด้านอยู่ในระดับมาก โดยด้านชีวิตครอบครัวมีค่าเฉลี่ยสูงสุด และด้านการมีส่วนร่วมในการพัฒนามีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ๐ ด้านเมื่อพิจารณาผลการวิจัยในแต่ละด้าน สามารถนำมาอภิปรายผลได้ดังนี้

๑) ด้านเมตตา จากผลการวิจัยพบว่า ทหารกองประจำการ จังหวัดทหารบกบุรีรัมย์ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง มีความคิดเห็นว่าการพัฒนาคุณภาพชีวิตของทหารกองประจำการ จังหวัดทหารบกบุรีรัมย์ตามหลักพรหมวิหาร ๔ ด้านเมตตา โดยรวมอยู่ในระดับมาก เนื่องจากผู้บริหารได้จัดสรรเรื่องโภชนาการ เครื่องแต่งกาย และสิ่งอำนวยความสะดวกได้เหมาะสมกับทหารกองประจำการ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ไมตรี เตชานุบาล ได้ทำการวิจัยเรื่อง “ความคิดเห็นของกำลังพลที่มีต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิต ตามโครงการกองร้อยนาอยู่ กองพันเข้มแข็ง เขตทหารปลดอาสาเสด็จ : ศึกษากรณีข้าราชการทหาร และทหารกองประจำการ สังกัดกองทัพบกที่ ๑” ผลการวิจัยพบว่า การพัฒนาคุณภาพชีวิตในด้านอาหาร และโภชนาการของนายทหารสัญญาบัตร มีการพัฒนาคุณภาพชีวิตอยู่ในระดับมาก แสดงให้เห็นว่า หน่วยงานให้ความสนใจในการจัดสถานที่ร้านอาหารสวัสดิการให้กับกำลังพลเป็นอย่างดี มีผลทำให้มีระดับคุณภาพชีวิตที่สูง ด้วยเหตุผลดังกล่าวทำให้นายทหารสัญญาบัตรคิดว่า ได้รับการพัฒนาคุณภาพชีวิตอย่างพอเพียง ตามลักษณะของการมีคุณภาพชีวิต

๒) ด้านกรุณา จากผลการวิจัยพบว่า ทหารกองประจำการ จังหวัดทหารบกบุรีรัมย์ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง มีความคิดเห็นว่าการพัฒนาคุณภาพชีวิตของทหารกองประจำการ จังหวัดทหารบกบุรีรัมย์ตามหลักพรหมวิหาร ๔ ด้านกรุณา โดยรวมอยู่ในระดับมาก เนื่องจากทหารกองประจำการได้รับเอาใจใส่ดูแล จากผู้บังคับบัญชาเป็นอย่างดี ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัย

๐ วีระวัฒน์ ท้าวพิมพ์, “ความพึงพอใจต่อกิจกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตของทหารกองประจำการ กองพันทหารราบที่ ๒ กรมทหารราบที่ ๑๓”, สารนิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต, (สาขาการจัดการสิ่งแวดล้อม มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, ๒๕๕๑), บทคัดย่อ.

๐ ไพโรจน์ มาลากุล ณ อยุธยา, “คุณภาพการบริหารงานของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน ในเขตพื้นที่ตำบลสตึก อำเภอสตึก จังหวัดชลบุรี”, วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, (สาขาการบริหารงานท้องถิ่น มหาวิทยาลัยบูรพา, ๒๕๔๙), บทคัดย่อ.

๐ ไมตรี เตชานุบาล, “ความคิดเห็นของกำลังพลที่มีต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิต ตามโครงการกองร้อยนาอยู่ กองพันเข้มแข็ง เขตทหารปลดอาสาเสด็จศึกษากรณีข้าราชการทหาร และทหารกองประจำการ สังกัดกองทัพบกที่ ๑”, วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, (สาขาการบริหารทั่วไป มหาวิทยาลัยบูรพา, ๒๕๔๘), หน้า ๕๘.

ของ กนกธรรม เล็กตระกูลได้ทำการวิจัยเรื่อง “ผลการดำเนินการโครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตทหารบกในเขตอำเภอแมริม จังหวัดเชียงใหม่” ผลการวิจัยพบว่า ประสิทธิภาพของการดำเนินโครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตในด้านที่พิกอาศัยปรากฏว่า ข้าราชการส่วนใหญ่มีระดับที่ดี ยกเว้นในด้านการดูแลแหล่งสิ่งปฏิกูล น้ำขังเน่าเหม็น ซึ่งเป็นแหล่งเพาะพันธุ์ของแมลงวันและยุง และในด้านการจัดการระบบน้ำทิ้งและกำจัดขยะโดยไม่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม ด้านการรณรงค์ให้กำลังพลลด ละ เลิก การสูบบุหรี่ ดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ และอาหารที่ไม่เป็นประโยชน์ต่อร่างกาย และในด้านการจัดการแข่งขันกีฬาย่างสม่ำเสมอที่มีระดับดี^๐

๓) ด้านมุกิตา จากผลการวิจัยพบว่า ทหารกองประจำการ จังหวัดทหารบกบุรีรัมย์ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง มีความคิดเห็นว่า การพัฒนาคุณภาพชีวิตของทหารกองประจำการ จังหวัดทหารบกบุรีรัมย์ตามหลักพรหมวิหาร ๔ ด้านมุกิตา โดยรวมอยู่ในระดับมาก เนื่องจากผู้บังคับบัญชาดูแลและใส่ใจในเรื่องของผลประโยชน์ สวัสดิการของทหารกองประจำการ รวมถึงสวัสดิการของครอบครัวเป็นอย่างดี ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ เทวินทร์ ศิริปัญญาจะ ได้ทำการวิจัยเรื่อง “การพัฒนาคุณภาพชีวิตของทหารกองประจำการกองบัญชาการช่วยรบที่ ๑ ค่ายพนัสบดีศรีอุทัย กิ่งอำเภอเกาะจันทร์ จังหวัดชลบุรี” ผลการวิจัยพบว่า ความคิดเห็นของทหารในเรื่องปัจจัยในองค์การเกี่ยวกับการปกครองดูแลจากผู้บังคับบัญชา อยู่ในระดับมาก โดยผู้บังคับบัญชาโดยตรงได้ดำเนินการติดตามสวัสดิการที่ได้รับอย่างต่อเนื่อง และทันเวลา รวมถึงความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยภายนอกทั้งด้านการรับรู้เกี่ยวกับค่านิยมทางทหารอยู่ในระดับมาก โดยสมาชิกในครอบครัวของทหารชื่นชมในการเป็นทหารมากที่สุด ส่วนด้านสภาวะเศรษฐกิจจะอยู่ในระดับน้อย^๐

๔) ด้านอุเบกขา จากผลการวิจัยพบว่า ทหารกองประจำการ จังหวัดทหารบกบุรีรัมย์ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง มีความคิดเห็นว่า การพัฒนาคุณภาพชีวิตของทหารกองประจำการ จังหวัดทหารบกบุรีรัมย์ตามหลักพรหมวิหาร ๔ ด้านอุเบกขา โดยรวมอยู่ในระดับมาก เนื่องจากผู้บังคับบัญชาปฏิบัติตนได้เหมาะสม และเปิดโอกาสให้ทหารได้มีโอกาสพัฒนาความรู้ความสามารถในการประกอบชีพอยู่เสมอ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ศุภวรรณ ภิเศก ได้ทำการวิจัยเรื่อง “คุณภาพชีวิตการทำงานของพนักงานบริษัท ไวส์ คอนซัลแทนท์ (ประเทศไทย) จำกัด” ผลการวิจัยพบว่า พนักงานมีความคิดเห็นด้วยเกี่ยวกับการมีคุณภาพชีวิตการ

^๐ กนกธรรม เล็กตระกูล, “ผลการดำเนินการโครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตทหารบกในเขตอำเภอแมริม จังหวัดเชียงใหม่”, วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต , (บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, ๒๕๕๙), หน้า ๘๔.

^๐ เทวินทร์ ศิริปัญญาจะ, “การพัฒนาคุณภาพชีวิตของทหารกองประจำการกองบัญชาการช่วยรบที่ ๑ ค่ายพนัสบดีศรีอุทัย กิ่งอำเภอเกาะจันทร์ จังหวัดชลบุรี”, วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต , (สาขาการบริหารทั่วไป มหาวิทยาลัยบูรพา, ๒๕๕๖), บทคัดย่อ.

ทำงานโดยรวม อยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน อยู่ในระดับมาก ได้แก่ ด้านการพัฒนาศักยภาพของผู้ปฏิบัติงาน เช่น งานที่ทำงานที่ช่วยให้ได้ความรู้ความสามารถ และทักษะอย่างมาก ด้านความก้าวหน้าและมั่นคงในงาน เช่น บริษัทมีตำแหน่งหน้าที่พร้อมที่จะพนักงานก้าวไปสู่ตำแหน่งที่สูงกว่า และด้านสังคมสัมพันธ์ เช่น การมีเพื่อนร่วมงานที่ไวใจได้ และอยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ ด้านรายได้ และประโยชน์ตอบแทน เช่น เงินค่าล่วงเวลาที่ได้รับการปฏิบัติงานเป็นไปอย่างยุติธรรม ด้านภาวะอิสระจากงาน เช่น เวลาทำงานเหมาะสมกับปริมาณงานประจำที่ต้องปฏิบัติ และด้านความภูมิใจในองค์กร เช่น บริษัทที่ทำงานอยู่นี้เป็นหน่วยงานที่ดี และน่าจะทำงานด้วย^{*}

๕.๒.๒ จากผลการเปรียบเทียบการพัฒนาคุณภาพชีวิตของทหารกองประจำการ จังหวัดทหารบกบุรีรัมย์ตามหลักพรหมวิหาร ๔ จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล สามารถนำมาอภิปรายผล ได้ดังนี้

๑) จากผลการวิจัยพบว่า ทหารกองประจำการ จังหวัดทหารบกบุรีรัมย์ที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพชีวิตตามหลักพรหมวิหาร ๔ ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้เนื่องจาก ส่วนใหญ่ทหารที่จะเข้ามาเป็นทหารกองประจำการจะมีช่วงอายุที่ใกล้เคียง จึงทำให้ได้รับการพัฒนาคุณภาพชีวิตที่เหมือนกัน จึงส่งผลทำให้มีความคิดเห็นที่ไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ วีระวัฒน์ ประทีปรัตน์ ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง การศึกษาคุณภาพชีวิตในการทำงานของข้าราชการทหารอากาศ กองป้องกันทางอากาศ ผลการวิจัยพบว่า ข้าราชการทหารมีคุณภาพชีวิตในการทำงาน ที่มีอายุต่างกันมีคุณภาพชีวิตในการทำงาน โดยรวมไม่แตกต่างกันทั้งนี้เพราะลักษณะของงานและการปฏิบัติงานของข้าราชการทหาร มีการสับเปลี่ยนตำแหน่งกันได้ จึงทำให้ข้าราชการทหารทุกคนไม่ว่าจะอายุเท่าใด ก็มีความสามารถในการทำงานทำงานไม่แตกต่างกัน จึงทำให้เกิดความพึงพอใจในการปฏิบัติงานไม่แตกต่างกัน^๐

๒) จากผลการวิจัยพบว่า ทหารกองประจำการ จังหวัดทหารบกบุรีรัมย์ที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพชีวิตตามหลักพรหมวิหาร ๔ ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้เนื่องจากทหารกองประจำการ ทุกคนได้รับการพัฒนาคุณภาพชีวิตที่เท่าเทียมกัน โดยไม่ได้แบ่งการพัฒนาคุณภาพชีวิตจากระดับ

^{*} ศุภวรรณ ภิเศก, “คุณภาพชีวิตการทำงานของพนักงานบริษัท ไวส์ คอนซัลแทนท์ (ประเทศไทย) จำกัด”, วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต, (สาขาการจัดการเชิงกลยุทธ์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, ๒๕๕๐), บทคัดย่อ.

^๐ วีระวัฒน์ ประทีปรัตน์, “การศึกษาคุณภาพชีวิตในการทำงานของข้าราชการทหารอากาศ กองป้องกันทางอากาศ”, วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร, ๒๕๔๒), หน้า ๑๒๕.

การศึกษา จึงส่งผลทำให้มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพชีวิตไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ พงศ์ธร พันลึกเดช ได้ทำการวิจัยเรื่อง “การศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับบรรยากาศองค์การและคุณภาพชีวิตการทำงานของข้าราชการ กรมราชองครักษ์ กระทรวงกลาโหม” ผลการวิจัยพบว่า ข้าราชการ มีความคิดเห็นเกี่ยวกับบรรยากาศองค์การโดยรวมอยู่ในระดับมาก และองค์ ประกอบทั้ง ๗ มิติ พบว่า มิติที่ข้าราชการมีความคิดเห็นเกี่ยวกับบรรยากาศองค์การอยู่ในระดับมาก ได้แก่ มิติโครงสร้างองค์การ มิติความเสี่ยงภัย และการรับความเสี่ยง มิติมาตรฐานการปฏิบัติงาน และมิติความท้าทายและความรับผิดชอบ ส่วนมิติที่ข้าราชการมีความคิดเห็นเกี่ยวกับบรรยากาศองค์การอยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ มิติความอบอุ่น และการสนับสนุน มิติความขัดแย้ง และมิติการให้รางวัลและการลงโทษ ส่วนข้าราชการมีความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตการทำงาน โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง และองค์ประกอบทั้ง ๖ ด้าน ได้แก่ ด้านค่าตอบแทนที่เหมาะสม ด้านการพัฒนาความสามารถของข้าราชการ ด้านความก้าวหน้าในงาน ด้านธรรมณูญในองค์การ ด้านความสมดุลระหว่างชีวิตส่วนตัวกับชีวิตด้านอื่น ๆ และด้านความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กับหน่วยงานส่วนอื่น ๆ พบว่า อยู่ในระดับปานกลางเช่นเดียวกัน สำหรับการเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตการทำงานของข้าราชการ พบว่า ข้าราชการที่มีการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับบรรยากาศองค์การ โดยรวมแตกต่างกันไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕^u

๓) จากผลการวิจัยพบว่า ทหารกองประจำการ จังหวัดทหารบกบุรีรัมย์ที่มีสถานภาพสมรสต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพชีวิตตามหลักพรหมวิหาร ๔ ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้เนื่องจากการพัฒนาคุณภาพชีวิตของทหารกองประจำการไม่ได้ขึ้นอยู่กับสถานภาพสมรส แต่อยู่ที่การพัฒนาคุณภาพชีวิตของทหาร จึงทำให้มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ ธาราพงษ์ มะละคำได้ทำการวิจัยเรื่อง “การพัฒนาคุณภาพชีวิตของนายทหารชั้นประทวน กรณีศึกษา นายทหารชั้นประทวนใน กองพันทหารราบที่ ๑ กรมทหารราบที่ ๑๒ รักษาพระองค์” ผลการวิจัยพบว่า การพัฒนาคุณภาพชีวิตของนายทหารชั้นประทวนใน กองพันทหารราบที่ ๑ กรมทหารราบที่ ๑๒ รักษาพระองค์ โดยรวมอยู่ในระดับสูง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า คุณภาพชีวิตด้านความภูมิใจและมีเกียรติ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา คือ ด้านที่อยู่อาศัย ด้านสุขภาพอนามัย ด้านอาหารและโภชนาการ ด้านสภาพการทำงาน ด้านความก้าวหน้าในตำแหน่งหน้าที่การงาน และด้านการได้รับการให้บริการชั้นพื้นฐาน ด้านความมั่นคงปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน และด้านวงจรชีวิตกับการทำงาน ตามลำดับ ส่วนระดับการศึกษา ตำแหน่งในการรับราชการ และ

^u พงศ์ธร พันลึกเดช, “การศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับบรรยากาศองค์การและคุณภาพชีวิตการทำงานของข้าราชการ กรมราชองครักษ์ กระทรวงกลาโหม”, วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต , (สาขาวิชาการพัฒนาศาสตร์พยาบาล มหาวชิราวุธวิทยาลัยราชมงคล, ๒๕๕๘), บทคัดย่อ.

จำนวนผู้ได้บังคับบัญชา ของนายทหารชั้นประทวนมีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิต ระดับชั้นยศ
อายุราชการ สถานภาพ จำนวนบุคคลในครอบครัว และรายได้ของนายทหารชั้นประทวนไม่มี
ความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิต โดยมีระดับความเห็นของกำลังพลส่วนใหญ่ไปในทิศทางเดียวกัน
คือ สูงมาก สูง ตามลำดับ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕^๖

๕.๓ ข้อเสนอแนะ

ผลการวิจัยเรื่อง ความคิดเห็นที่มีต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของทหารกอง
ประจำการ ตามหลักพรหมวิหาร ๔ : กรณีศึกษาจังหวัดทหารบกบุรีรัมย์ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ
ดังนี้

๕.๓.๑ ข้อเสนอแนะเพื่อการปฏิบัติ

- ๑) ด้านเมตตา ผู้บังคับบัญชาควรมีการใช้อำนาจแต่พอดี ใส่ใจเรื่องความ
เป็นอยู่ของทหารกองประจำการอยู่เสมอ ในเรื่องสุขภาพ โภชนาการ สิ่งอำนวยความสะดวก
เป็นต้น รวมถึงการสั่งการทุกครั้งควรอยู่ภายใต้เหตุผลอยู่เสมอ
- ๒) ด้านกรุณา ผู้บังคับบัญชาควรสนใจความเป็นอยู่ของทหารอยู่เสมอ อาจจะ
จัดกิจกรรมนันทนาการเพื่อสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างผู้บังคับบัญชา และทหารกอง
ประจำการ รวมถึงการให้โอกาสแก่ตัวทุกครั้ง เมื่อมีการกระทำความผิด
- ๓) ด้านมุทิตา ผู้บังคับบัญชาควรจัดฝึกอาชีพให้แก่ทหารกองประจำการเพื่อให้
มีรายได้ และเชิดชูบุคคลที่กระทำความดีอยู่เสมอ
- ๔) ด้านอุเบกขา ผู้บังคับบัญชาควรปฏิบัติตนให้เหมาะสมไม่ทำให้อึดอัด
รวมถึงรับฟังในความคิดเห็นต่าง ๆ อยู่เสมอ

๕.๓.๒ ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

หากมีการวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพชีวิตในครั้งต่อไป ผู้วิจัยขอเสนอแนะการ
ดำเนินการวิจัยในลักษณะต่อไปนี้

- ๑) ควรศึกษาจากกลุ่มประชากร หรือกลุ่มตัวอย่างโดยรวมจากหน่วยงานอื่น เพื่อ
ศึกษาข้อมูลว่า มีการใช้หลักพรหมวิหาร ๔ ในการพัฒนาคุณภาพชีวิต ที่มีความเหมือนกัน หรือ
แตกต่างกันจากการวิจัยครั้งนี้

^๖ ธีรพงษ์ มะละคำ, “การพัฒนาคุณภาพชีวิตของนายทหารชั้นประทวน กรณีศึกษา นายทหาร
ชั้นประทวนใน กองพันทหารราบที่ ๑ กรมทหารราบที่ ๑๒ รักษาพระองค์”, วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตร
มหาบัณฑิต, (สาขานโยบายสาธารณะ มหาวิทยาลัยบูรพา, ๒๕๕๖), บทคัดย่อ.

๒) ควรศึกษาในการนำหลักพุทธธรรมอื่น เช่น พรหมวิหาร ๔ อิทธิบาท ๔ เป็นต้น มาใช้ร่วมกับการพัฒนาคุณภาพชีวิต

๓) ควรศึกษาความสัมพันธ์ของการพัฒนาคุณภาพชีวิต กับหลักทฤษฎีอื่น ๆ เช่น การบริหารองค์การ การจัดการทรัพยากรมนุษย์ เป็นต้น รวมถึงหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาว่า มีความสัมพันธ์กันหรือไม่ อย่างไร